

VÁCLAV ČERNÝ – OTEC

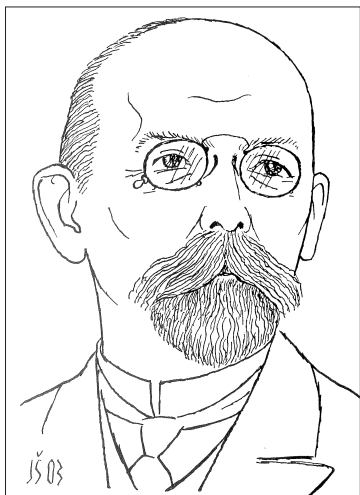
Aleš Fetters

Kaštanová 125, 547 03 Náchod-Babí

Připomínat dávno zemřelého vesnického pana řídícího nebývá zvykem, i když mnozí z nich by si to jistě zasloužili. Bývali to mnohdy lidé mimořádní, se znalostmi a rozhledem začasť nevědším. Jedním z takových byl Václav Černý, rodák z Pohoří u Opočna (nar. 14. července 1862), člověk s nadáním jistě výjimečným.

Vesnický synek vystudoval v Hradci Králové gymnázium, maturoval v roce 1881, začal studovat na filozofické fakultě Univerzity Karlovy češtinu a francouzštinu, začal v té době i nadějně publikovat své překlady z francouzské literatury, zpočátku časopisecky (např. v Národních listech, Světozoru, Zlaté Praze), později i knižně (např. Malou Fadetku George Sandové). Ale to už na univerzitě nebyl, materiální důvody ho donutily ze studií odejít. Rozhodl se pro učitelské povolání, učil na řádce škol na Náchodsku, tam se brzy velmi aktivně zapojil do práce Učitelské jednoty Komenský. Ta začala na samém počátku 20. století organizovat univerzitní extenze, cykly přednášek předních vysokoškolských pedagogů pro učitele, a ti se jich rádi, dobrovolně a ve vysokém počtu zúčastňovali. Prof. Masaryk na nich přednášel v létě 1901 v sále tehdejšího Beránku a o prázdninách 1904 v aule gymnázia. Při té příležitosti při procházce navštívil Masaryk pana řídícího Černého ve škole na Jizbici. Tam se narodil 26. března 1905 druhý syn, později významný literární vědec a kritik, univ. prof. dr. Václav Černý.

Od 1. března 1910 byl Václav Černý jmenován definitivním řídícím učitelem v České Čermné, kde pak učil až do odchodu na odpočinek v roce 1927. Stál u vydání významného sborníku *Božena Němcová*, k 50. výročí autorčina úmrtí v roce 1912. Vydavatelem sborníku byla opět Učitelská jednota Komenský, dušň a redaktorem knihy byl Václav Černý. Ten ve sborníku publikoval jako vůbec první archivní záznamy z kladských matrik, svatebních, křestních i úmrtních, počínaje svatebním zápisem Jiřího a Magdaleny Novotných (po více než půlstoletí se ovšem jeho výpisy ukázaly jako neúplné), jako první přetiskl text křestního zápisu Barunky Novotné – Panklové z matriky vídeňské i další důležité dokumenty. Podařilo se mu soustředit do sborníku příspěvky nejvýznamnějších literárních vědců (Arne Novák, Albert Pražák, Miloslav Hýsek, Jan

Jiří Škopek, 2003: Václav Černý starší.

školy V. Černého, přistoupil k němu podávaje mu ruku, pravil: „Vzpomínám si, vzpomínám!“ Také při hostině sedě u p. prezidentova stolu, měl vzácnou příležitost s p. prezidentem po letech opět rozmouvatí.“

Odchodem do důchodu jeho činnost neskončila. Po smrti Františka Bílého převzal editorskou péči o vydání korespondence a zápisků Františka Ladislava Čelakovského (vyd. ČAVU, IV/1 1933, IV/2 1835). Radost měl jistě ze svého syna Václava, který dosáhl po doktorátu na Karlově univerzitě v roce 1928 v roce 1931 docenturu na univerzitě v Ženevě, v roce 1936 na univerzitě pražské a o dva roky později byl jmenován univerzitním profesorem. Syn dosáhl toho, o čem zřejmě kdysi marně snil otec.

Pan řídící Václav Černý zemřel v Náchodě, kde žil jako penzista, 17. prosince 1941. V nelehké době vyrůstal, zejména v době první republiky se mu dostalo zaslouženého uznání, musel se bohužel dožít i jejího konce a smutných prvních let válečných. Jeho aktivity pedagogické i odborné literárně historické mohou být vzorem i dnešnímu učitelstvu.

Voborník), spisovatelů (Alois Jirásek, Ladislav Quis, František Táborský) a dalších osobností (F. V. Krejčí, Renáta Tyršová, Jiří Guth ad.) i badatelů regionálních (Bedřich Profeld, Bohumil Kulíř, Karel Pleskač aj.). Sborník svůj význam neztrácí dodnes. Příspěvky pana řídícího pak najedeme i ve vlastivědném časopise *Od kladského pomezí* a v dalším regionálním tisku.

Mezi jeho šťastné dny patřil jistě 12. červenec 1926, den návštěvy prezidenta Masaryka v Náchodě. V čermenské školní kronice je poznamenáno: „Při hromadném představení zástupců školství v zasedací síni obecního zastupitelstva pan prezident bystrým postřehem poznal mezi přítomnými řídícího učitele zdejší